

nja ter izobraževalno politiko in v katerem je šola koncipirana kot eden ključnih dejavnikov družbene reprodukcije. To področje je močno zaznamovano s političnimi, ekonomskimi in svetovnonazorskimi interesi, ki si prizadevajo za uveljavitev in preko različnih vzvodov moči v njem vzpostavljajo strukturo gospodstva. Skozi šolski aparat se vrši pomemben del politične, ekonomske in kulturno-ideološke reprodukcije; šola je polje antagonizma različnih interesov, ki ga hkrati sama reproducira. V svoji socializacijski funkciji pomembno prispeva k oblikovanju subjektivnosti in predstavlja ne le prizorišče boja za prevlado različnih družbenih interesov, temveč tudi eno glavnih osišč antagonizma med družbo in posameznikom. Ena od predpostavk pričujočega podvzetja je tovrstna imanentno antagonistična zaznamovanost šolskega polja, ki zavezuje h konceptualizaciji.

Po drugi strani se programski zastavek nikakor ne omejuje zgolj na šolstvo; to, čemur pravimo pedagoški diskurz, zadeva tako splošno uveljavljene predstave o vzgoji in otroštvu, kot tudi številna področja in aspekte družbenega življenja, ki s šolo ali pedagogiko na prvi pogled sploh niso povezani. Sodobni pedagoški diskurz odraža širše družbeno-ideološke tendence in je zaradi svojega specifičnega odnosa do »vednosti« in »oblasti« nemara ena najširših »kraljevskih« poti do ključnih vozlišč sodobne ideologije.

Na tem ozadju se odpira vprašanje pedagoškega diskurza kot prevladujočega diskurza o šoli in vzgoji, ki ga pri nas večinoma zastopa pedagoška stroka. Kritična obravnava pedagogike in vzgoje z vpeljevanjem althusserjanskih, lacanovskih in foucaultovskih koncepcij je pri nas že vzpostavila teren. Pred časom je z vidika lacanovske psihoanalize tematizirala zlasti vprašanje njune (ne)možnosti in problem avtoritete, discipline in podrejanja v odnosu do posameznikove svobode. Zdi se, da je tako zastavljena kritična refleksija temeljnih zagat šolskega polja v aktualni pedagoški teoriji in praksi skoraj povsem umanjala. *Drugo pedagoškega diskurza* jo skuša na svoj način reaktualizirati in nadaljevati.

Sodobna pedagogika deluje kot sistem vednosti, ki je na področju družboslovnih znanosti vzpostavil svoje mesto in nastopa v poziciji univerzitetnega diskurza. Avtorizira se z lastno znanstveno resnico, ki jo prek univerze na eni strani razširja v obliki samostojnega študijskega programa, na drugi pa v obliki pedagoško-didaktičnih vsebin kot dodatka k drugim študijskim programom, ki izobražujejo med drugim (ali izključno) za poučevanje. Po ustaljeni akademski praksi producira tudi nemalo strokovne literature, s čimer je pri nas bolj ali manj edina, ki zavzeto teoretsko »obdeluje« šolsko polje. Glavnina teh prispevkov se ume-